
บทที่ 8

แนวทางการบริหารจัดการ ดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรม และสรุปข้อเสนอแนะ

แนวทางการบริหารจัดการและดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรมประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัญหาและความจำเป็นสำหรับการขับเคลื่อน ซึ่งทำให้ทราบถึงปัญหาสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการและดำเนินการขับเคลื่อนผลการศึกษา ที่ได้พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ สรุปเป็นแนวทางการบริหารจัดการและดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรม ดังนี้

8.1 การวิเคราะห์ปัญหา และความจำเป็นสำหรับการขับเคลื่อน

การวิเคราะห์ปัญหาและความจำเป็นสำหรับการขับเคลื่อนในการศึกษาฯ ได้ทำการทบทวนข้อมูลทุติยภูมิต่าง ๆ รวมถึงรวบรวมประเด็นที่มีความสำคัญในระหว่างการศึกษา จากการสังเคราะห์ข้อมูลพบว่าปัญหาและความจำเป็นสำหรับการขับเคลื่อนสามารถสรุปประเด็น ที่สำคัญดังนี้

- 1) ความจำเป็นสำหรับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
- 2) ข้อกฎหมายยังขาดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ
- 3) การขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญทางด้านคนพิการและผู้สูงอายุ
- 4) การขาดองค์กรเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย และการดำเนินงานด้านคนพิการและผู้สูงอายุ

8.1.1 ความจำเป็นสำหรับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนของคนพิการและผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2564 เป็นต้นไปประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ทำให้ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น

8.1.2 ปัญหาด้านกฎหมายยังขาดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ

สำหรับในการศึกษาค้นคว้าพบว่า ข้อกฎหมายต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนามาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย ได้แก่

- ปัญหาเกี่ยวกับการระบุประเภทของยานพาหนะที่ไม่สามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติ อาทิ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะฯ ปี พ.ศ. 2556 กระทรวงคมนาคม หมวด 2 ข้อ 4 ระบุเกี่ยวกับยานพาหนะไว้ในข้อ (2) รถยนต์สาธารณะและรถยนต์บริการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ข้อ (4) รถไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย และข้อ (5) เรือโดยสารตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย
 - กรณีรถยนต์สาธารณะและรถยนต์บริการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ตามที่ระบุในกฎกระทรวงกำหนดลักษณะ ปี พ.ศ. 2556 ความเบื้องต้นพบว่ารถยนต์สาธารณะต้องให้มีอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งในทางปฏิบัติมีข้อจำกัดในการบังคับให้รถยนต์สาธารณะทุกคันต้องจัดอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก เนื่องจากรถยนต์สาธารณะเป็นการดำเนินการของภาคเอกชน ดังนั้นหากจะเป็นมาตรฐานจะต้องเขียนกำหนดเฉพาะกลุ่มรถยนต์สาธารณะที่ให้บริการพิเศษสำหรับกลุ่มผู้โดยสารที่ต้องการความช่วยเหลือและบริการรถพิเศษจึงจะเหมาะสม เป็นต้น
 - กรณีรถไฟฟ้า พระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2543 มาตรา 4 ความเบื้องต้นพบว่ารถไฟฟ้าตามกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ครอบคลุมถึงรถไฟฟ้าที่ดำเนินการโดยหน่วยงานอื่น ๆ อาทิ รถไฟฟ้าบีทีเอส (BTS) ดังนั้นจึงควรปรับปรุงมาตรฐานให้มีความครอบคลุมรถไฟฟ้าที่ดำเนินการโดยหน่วยงานอื่นด้วย
 - กรณีเรือโดยสาร พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 ความเบื้องต้น ซึ่งจะบังคับใช้ครอบคลุมเรือทุกประเภท ซึ่งในทางปฏิบัติมีข้อจำกัดในการดำเนินการเนื่องจากเรือบางประเภทมีขนาดเล็กและมีข้อจำกัดในการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

- ปัญหาเกี่ยวกับความครอบคลุม อาทิ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะฯ ปี พ.ศ. 2556 กระทรวงคมนาคม หมวด 2 ข้อ 4 ระบุเกี่ยวกับยานพาหนะไว้ในข้อ (4) รถไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ซึ่งหากเป็นเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการหรือให้บริการรถไฟฟ้าจะต้องดำเนินการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามที่ประกาศไว้ในกฎกระทรวงหรือไม่

8.1.3 การขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญทางด้านคนพิการและผู้สูงอายุ

เมื่อวิเคราะห์จากยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และเพื่อการบริหารและดำเนินงานด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เป็นรูปธรรม พบว่ามีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรให้มีจำนวนพอเพียงต่อแผนการดำเนินงานและยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ การบริหารงานด้านคนพิการและผู้สูงอายุยังขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญโดยเฉพาะในเรื่องการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผลการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากรที่มีทักษะการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยมีสาระสำคัญของประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การพัฒนาทักษะของบุคลากรภาครัฐอยู่ในระหว่างเริ่มต้น โดยโครงการฯ มีการพัฒนาคู่มือสำหรับอบรมบุคลากรในสองหลักสูตร โดยในรุ่นที่ 1 สามารถผลิตบุคลากรได้เพียง 102 คน แบ่งเป็นบุคลากรที่อบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผลการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ 52 คน และบุคลากรที่อบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ 50 คน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นจะต้องดำเนินการอบรมบุคลากรเพื่อสนับสนุนแผนงานและยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในบริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2559 – 2578
- 2) การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในด้านการออกแบบ ตรวจสอบ และประเมินผล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนของการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง
- 3) การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ซึ่งมีทักษะในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในส่วนของอาคารและยานพาหนะ ตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะฯ พ.ศ. 2556 กระทรวงคมนาคม ระบุให้มีเจ้าหน้าที่ในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในยานพาหนะ ทำให้มีความต้องการบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญซึ่งต้องผ่านการฝึกอบรมเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องคำนึงการสร้างความปลอดภัยในการใช้งานเป็นสำคัญ

8.1.4 การขาดองค์การเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย และการดำเนินงานด้านคนพิการและผู้สูงอายุ

จากการวิเคราะห์พันธกิจที่สำคัญในการขับเคลื่อนสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่งของหน่วยงานภายนอกกระทรวงคมนาคม ดังตารางที่ 8.1.4 – 1 และสามารถสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 8.1.4- 1 การวิเคราะห์ภารกิจของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ภารกิจของหน่วยงาน	ผส.	พก.	มท.	สถาบัน การศึกษา	อาษา	วสท.	สมาคม อื่น ๆ
การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ	●	●					●
การจัดทำแผนหลัก/แผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติ	●	●					
การกำหนดมาตรฐานอาคาร		●	●		●	●	
การกำหนดมาตรฐานยานพาหนะ							
การก่อสร้างและพัฒนา							
การจัดทำคู่มือและฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้อง		●		●	●	●	
การดำเนินงานและให้บริการแก่ผู้โดยสาร							
การติดตามประเมินผลในภาพรวม	●	●					

หมายเหตุ (1) ผส. หมายถึง กรมผู้สูงอายุ (2) พก. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 3) มท. กระทรวงมหาดไทย 4) สถาบันการศึกษา 5) อาษา หมายถึง สมาคมสภาสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ 6) วสท. หมายถึง วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ (วสท.) 7) สมาคมอื่น ๆ

- 1) จากผลการวิเคราะห์พบว่ากรมผู้สูงอายุ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และสมาคมที่เกี่ยวข้อง จะดำเนินการเกี่ยวกับ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ การจัดทำแผนหลัก และแผนยุทธศาสตร์ และ การติดตามประเมินผลในภาพรวม เป็นหลัก
- 2) มีการดำเนินการเกี่ยวกับมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารผ่านการพัฒนาคู่มือ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อาทิ คู่มือรายการอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการที่สอดคล้อง กับความต้องการพิเศษของคนพิการ และคู่มือการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับคนพิการ และคนทุพพลภาพ เป็นต้น และยังขาดการดำเนินการจัดทำมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะในภาคขนส่ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผลการศึกษาในโครงการฯ นี้

ตารางที่ 8.1.4 – 2 แสดงผลวิเคราะห์ภารกิจหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม พบว่า พันธกิจในการขับเคลื่อนสิ่งอำนวยความสะดวกภาคขนส่งของหน่วยงานภายในกระทรวงคมนาคม สามารถสรุปเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 8.1.4 – 2 การวิเคราะห์ภารกิจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการภาคขนส่ง

ภารกิจของหน่วยงาน	สนข.	สป.	ทล.	ทช.	ขบ.	จท.	ทย.	กพท.
การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ								
การจัดทำแผนหลัก/แผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติการ	●	●						
การกำหนดมาตรฐานอาคาร		●					●	●
การกำหนดมาตรฐานยานพาหนะ	●				●	●		●
การก่อสร้างและพัฒนา			●	●	●	●	●	●
การจัดทำคู่มือและฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้อง	●							
การดำเนินงานและให้บริการแก่ผู้โดยสาร					●	●	●	●
การติดตามประเมินผลในภาพรวม	●	●						

หมายเหตุ : 1) สนข. หมายถึง สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร 2) สป. หมายถึง สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม 3) ขบ. หมายถึง กรมการขนส่งทางบก 4) จท. หมายถึง กรมเจ้าท่า 5) ทย. หมายถึง กรมท่าอากาศยาน 6) กพท. หมายถึง สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

- 1) หน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงคมนาคมในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม และสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร ได้ดำเนินการจัดทำแผนหลัก/แผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติการ สำหรับงานในด้านคนพิการและผู้สูงอายุ อาทิ การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ พ.ศ. 2559 - 2578 โดยสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร เป็นต้น
- 2) การกำหนดมาตรฐานอาคาร สามารถแบ่งได้เป็นสองส่วน คือ
 - การกำหนดมาตรฐานอาคารที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและผู้สูงอายุโดยตรง ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม ได้ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์และมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกการขนส่งสาธารณะเพื่อคนพิการ เด็ก และผู้สูงอายุของกระทรวงคมนาคม โดยตรง
 - การมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานอาคารที่เกี่ยวข้อง อาทิ อำนาจหน้าที่ของกรมท่าอากาศยาน และสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ซึ่งจะสามารถกำหนดคุณลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะต้องจัดให้มีบริการในท่าอากาศยาน

- 3) การกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานยานพาหนะ สามารถแบ่งได้เป็นสองส่วน คือ
- **การกำหนดมาตรฐานยานพาหนะที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและผู้สูงอายุโดยตรง**
ในส่วนของสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร โดยจะเป็นผลลัพธ์จากการศึกษาในครั้งนี้
 - **การมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานยานพาหนะที่เกี่ยวข้อง อาทิ**
 - กรมการขนส่งทางบก โดยผ่านสำนักวิศวกรรมยานยนต์
 - กรมเจ้าท่า โดยผ่านสำนักมาตรฐานเรือ
 - สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เป็นต้น
- 4) หน่วยงานที่สามารถนำมาตรฐานอาคารไปใช้ในการก่อสร้างและพัฒนา เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานในภาคขนส่ง ได้แก่ กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท กรมการขนส่งทางบก กรมเจ้าท่า กรมท่าอากาศยาน และสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวมีศักยภาพและมีงบประมาณสำหรับดำเนินการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน
- 5) **การจัดทำคู่มือและฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องยังขาดความต่อเนื่อง** สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรและอบรมรุ่นที่ 1 อย่างไรก็ตามการดำเนินการยังไม่ได้เป็นภารกิจประจำที่มีความชัดเจน มีเพียงกองพัฒนาระบบการขนส่งและจราจรทำหน้าที่ศึกษา เสนอแนะรูปแบบและแนวทางการพัฒนาจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุในโครงสร้างพื้นฐานของระบบขนส่งมวลชนและระบบขนส่งสาธารณะ
- 6) **ขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลในลักษณะงานประจำ** โดยปัจจุบันการติดตามและประเมินผลเป็นการดำเนินงานในภาพรวม หรือเป็นการดำเนินงานผ่านการศึกษาของโครงการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วน of สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมของการองค์กรขับเคลื่อน พบว่าภาครัฐควรมีหน่วยงานเพื่อดำเนินการในลักษณะงานประจำทั้งในส่วนของการจัดทำมาตรฐาน การจัดทำคู่มือและการฝึกอบรมทักษะ และการติดตามและประเมินผล เพื่อให้สามารถติดตามและพัฒนามาตรฐานในการให้บริการภาคขนส่งได้ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงรองรับกับความต้องการของสังคมผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

8.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการและดำเนินการขับเคลื่อนผลการศึกษา

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการและดำเนินการขับเคลื่อนผลการศึกษา ตามแผนปฏิบัติการ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ซึ่งสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรได้ดำเนินการไว้ และได้เพิ่มเติมในส่วนของการรายละเอียดและสาระสำคัญประกอบการพิจารณา โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ มี 4 ด้าน ดังรูปที่ 8.2 – 1

- 1) ด้านนโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการคนพิการและผู้สูงอายุ
- 2) ด้านการปรับปรุง โครงสร้างทางกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก และยานพาหนะสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยเสนอให้มีการลำดับความสำคัญของการดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาอาคารสถานที่ ที่ให้บริการภาคขนส่งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายและหลักการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล
- 3) ด้านการฝึกอบรม บุคลากรเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการคนพิการและผู้สูงอายุความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ
- 4) ด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้อำนวยความสะดวกแก่คนพิการและผู้สูงอายุ

รูปที่ 8.2 – 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

โดยแผนปฏิบัติการเพื่อการขับเคลื่อนการแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2559 – 2561) ระยะกลาง (พ.ศ. 2562 – 2567) และระยะยาว (พ.ศ. 2568 – 2578) เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี ค้ำครองสิทธิและสวัสดิการของประชาชนทุกกลุ่มอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการ ดังตาราง 8.2 – 1

ตารางที่ 8.2 – 1 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการ

ข้อเคลื่อน ประเด็น	แผนการดำเนินงาน/กิจกรรม	ระยะของแผน (ปี พ.ศ.)			หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
		เร่งด่วน (2559- 2561)	กลาง (2562- 2567)	ยาว (2568- 2578)	
1.นโยบาย องค์กรและ กฎหมาย	(1.1.) การสร้างกรอบความร่วมมือและเครือข่ายภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค	✓			สนช. /สปค.
	(1.2.) การจัดทำแผนการปฏิบัติการ แผนงาน โครงการต่าง ๆ โดยกำหนดหน่วยงานกำกับดูแล และงบประมาณ	✓			สนช. /สปค.
	(1.3.) การทบทวนปรับปรุงกฎกระทรวงที่ ทั้ง 3 ฉบับ และ บูรณาการรวมเป็นกฎหมายฉบับเดียว		✓	✓	คค./พม. มท.
	(1.4.) จัดตั้งองค์กรดำเนินงานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก	✓	✓	✓	สนช. /สปค.
2.โครงสร้าง กายภาพ	(2.1.) มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะ ที่เป็นที่ยอมรับ	✓			สนช.
	(2.2.) ปรับปรุงมาตรฐานให้มีความสอดคล้องเทคโนโลยี (ในทุกวงรอบ 10 ปี ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2570)		✓	✓	สนช.
	(2.3.) ข้อเคลื่อนต้นแบบบริการทั้ง 5 แห่ง ดำเนินการปรับปรุง แล้วเสร็จตามแผน	✓	✓		หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
	(2.4.) ข้อเคลื่อนต้นแบบพาหนะ จัดทำต้นแบบทดลอง และดำเนินการพัฒนาติดตั้งในรถโดยสารรุ่นอื่น ๆ	✓	✓		สนช./ขสมก.
	(2.5.) การติดตามประเมินผล ยานพาหนะ/สิ่งอำนวยความสะดวก และรายงานผลการดำเนินการต่อต้านสังคม		✓	✓	จท./ขบ. ทย. /กพท.
3.บุคลากร	(3.1.) การพัฒนาหลักสูตรอบรม ครอบคลุมการออกแบบ ตรวจสอบ ประเมินผล และการบริการภาคขนส่ง	✓			สนช.
	(3.2.) การฝึกอบรมให้กับบุคลากรคมนาคมทุกๆ ปี โดยกำหนด เป็นระยะเร่งด่วน และจัดตามความเหมาะสมในปีถัดไป	✓	✓	✓	สนช.
	(3.3.) การอบรมเพิ่มความรู้ให้กับผู้ได้รับใบอนุญาตภาคเอกชน ทั้งผู้ประกอบการขนส่งและจราจรและผู้ให้บริการ		✓	✓	จท./ขบ. กพท.
4.เทคโนโลยี นวัตกรรม	(4.1.) จัดทำเว็บไซต์มาตรฐาน W3C เพื่อใช้ฐานข้อมูลการ คมนาคมร่วมกันของทุกคน	✓	✓	✓	คค./ดศ.
	(4.2.) Mobile Application สำหรับข้อมูล Access ต่างๆ เพื่อการเข้าถึงระบบขนส่ง (Barrier Free Route)	✓	✓	✓	คค./ดศ. คค./ดศ.
	(4.3.) ระบบนำทางเซ็นเซอร์แม่เหล็ก	✓			คค./ดศ.

หมายเหตุ : สนช. คือ สำนักนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร, สปค. คือ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม, ขสมก. องค์กรขนส่งมวลชนกรุงเทพ
ขบ. คือ กรมการขนส่งทางบก, จท. คือ กรมเจ้าท่า, ทย. คือ กรมท่าอากาศยาน, กพท. หมายถึง สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย, คค. คือ
กระทรวงคมนาคม, พม. คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์, มท. คือ กระทรวงมหาดไทย ดศ. คือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

8.2.1 การขับเคลื่อนด้านนโยบาย องค์กร และกฎหมาย

การขับเคลื่อนด้านนโยบาย องค์กร และกฎหมาย เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุในภาพรวม ประกอบด้วย แผนดำเนินงานและกิจกรรมที่มีความสำคัญต่าง ๆ อาทิ

- 1) การสร้างกรอบความร่วมมือและเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) การบรรจุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งระยะ 20 ปี ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579
- 3) การทบทวนและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
- 4) การจัดตั้งองค์กรเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย และการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

8.2.1.1 การสร้างกรอบความร่วมมือและเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

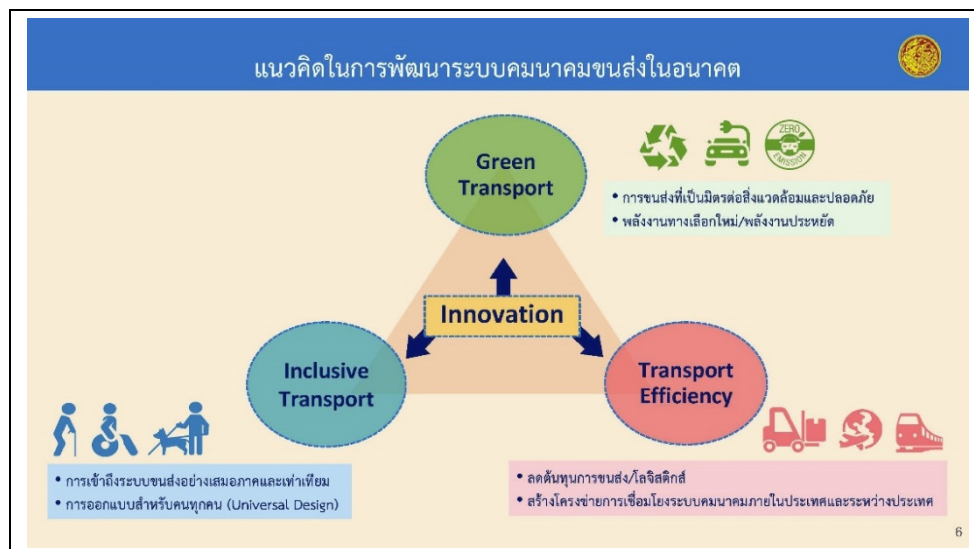
มุ่งเน้นให้ภาครัฐเริ่มให้ข้อมูลกับประชาชนเกี่ยวกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- แนวทางการดำเนินงาน
 - ประชาสัมพันธ์ข้อมูลและสถิติที่มีความสำคัญเกี่ยวกับจำนวนและความต้องการคุณภาพในการเดินทางของคนพิการและผู้สูงอายุในอนาคต อาทิ การสร้างความตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของสังคมไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
 - นำเสนอรูปแบบการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความเหมาะสมจากทั้งในและต่างประเทศผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนา
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - การสร้างแนวร่วมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - สร้างความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐถึงความจำเป็นในการปรับปรุงมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ ซึ่งหากมีความเข้าใจแล้ว การพัฒนาคุณภาพหรือมาตรฐานในการให้บริการที่ดีกว่าที่กฎหมายกำหนดย่อมมีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
- ระยะเวลาดำเนินการ : พ.ศ. 2559 – 2561

8.2.1.2 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งระยะ 20 ปี ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579 ให้เป็นรูปธรรม

จากการศึกษาทบทวนพบว่ากระทรวงคมนาคมให้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทยระยะ 20 ปี ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579 ดังรูปที่ 5.2.1 – 1 โดยได้รวบรวมนโยบายเกี่ยวกับการเข้าถึงระบบขนส่งที่เสมอภาคและเท่าเทียม (Inclusive Transport) เข้าไว้ด้วย

รูปที่ 8.2.1 – 1 แนวคิดในการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในอนาคต

ที่มา : ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทยระยะ 20 ปี

- แนวทางการดำเนินงาน
 - การจัดทำแผนปฏิบัติการ/แผนงาน/โครงการมาตรฐาน โดยกำหนดกรอบการดำเนินงานและกรอบงบประมาณที่ชัดเจน
 - กำหนดหน่วยงานกำกับดูแลเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - การสนับสนุนทรัพยากรทั้งในด้านบุคลากรและงบประมาณเพื่อการขับเคลื่อนมาตรฐานเนื่องจากเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทยระยะ 20 ปี ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579

- การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุที่ได้มาตรฐาน พบว่าการจัดซื้อยานพาหนะของภาครัฐปัจจุบันได้นำรายละเอียดจากกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดรายละเอียดของ TOR
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
- ระยะเวลาดำเนินการ : พ.ศ. 2562 – 2578

8.2.1.3 การทบทวนและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

การทบทวนและปรับปรุงกฎกระทรวงทั้ง 3 ฉบับที่ออกโดยหน่วยงานต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องทบทวนความซ้ำซ้อนและบูรณาการรวมเป็นกฎหมายฉบับเดียว เพื่อความมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้ในอนาคต สำหรับข้อกฎหมายที่ยังขาดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติตามหัวข้อ 5.1.2 จะเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาในการดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐาน และการบังคับใช้กฎหมาย

- แนวทางการดำเนินงาน
 - ศึกษาเพื่อปรับปรุงกฎกระทรวงในประเด็นยานพาหนะของกฎกระทรวงกำหนดลักษณะฯ ปี พ.ศ. 2556 กระทรวงคมนาคม หมวด 2 ข้อที่ 4 เกี่ยวกับประเภทของยานพาหนะ ซึ่งควรระบุขนาดและประเภทของยานพาหนะที่มีความชัดเจน
 - การแก้ไขรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานทั้งในส่วนของอาคารและยานพาหนะ อาทิ การกำหนดรายละเอียดการรองรับน้ำหนักของทางลาด และองค์ประกอบโครงสร้างอื่น ๆ ที่ต้องรองรับสอดคล้องกัน เป็นต้น
 - การระบุรายละเอียดในมาตรฐานและคู่มือของหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้มีความสะดวกในการปรับปรุงและมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และข้อกำหนดขององค์การระหว่างประเทศในอนาคต
 - การทบทวนและบูรณาการเป็นกฎหมายฉบับเดียว
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ จากความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของข้อกฎหมาย
 - ความสะดวกในการปรับปรุงรายละเอียด ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี และข้อกำหนดขององค์การระหว่างประเทศในอนาคต

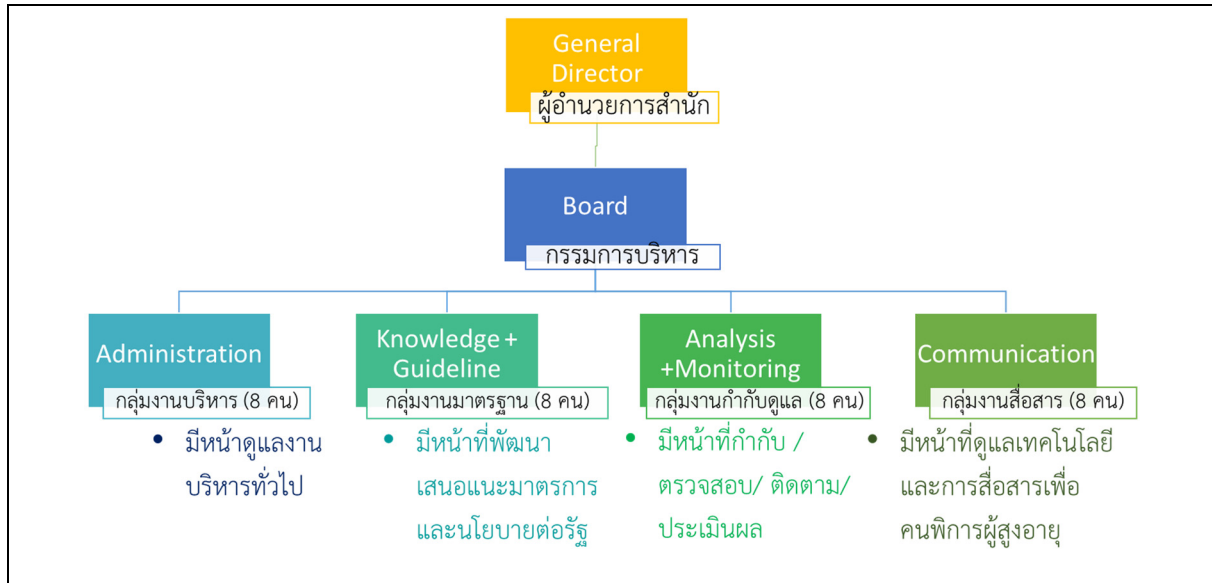
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงคมนาคม และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ระยะเวลาดำเนินการ : พ.ศ. 2562 – 2578

8.2.1.4 การจัดตั้งองค์กรเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย และการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

การจัดตั้งองค์กรเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย และการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ตามผลการวิเคราะห์ปัญหา และความจำเป็นสำหรับการขับเคลื่อนที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 5.1

- แนวทางการดำเนินงาน
 - จัดตั้งหน่วยงานระดับสำนัก สังกัดอยู่ภายใต้สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร เนื่องจากหากพิจารณาโครงสร้างปัจจุบันสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ใกล้เคียง ได้แก่ กองพัฒนาระบบการขนส่งและจราจร
 - หน่วยงานระดับสำนักแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่มงานที่มีความสำคัญ ดังรูปที่ 8.2.1 – 2
 - **กลุ่มงานบริหาร** ทำหน้าที่ดำเนินการในงานบริหารงานทั่วไป
 - **กลุ่มงานนโยบายและมาตรฐาน** เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเสนอแนะนโยบายและพัฒนา กำหนดมาตรฐานให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
 - **กลุ่มงานกำกับดูแล** เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับ กำกับ /ตรวจสอบ/ ติดตาม /ประเมินผล รวมทั้งงานพัฒนาทักษะบุคลากรเพื่อรองรับความต้องการทั้งในส่วนของการออกแบบ ตรวจสอบ ประเมินผลและทักษะในการให้บริการ
 - **กลุ่มงานสื่อสารและเทคโนโลยี** เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ ซึ่งอาจทำงานร่วมกับหน่วยอื่น ๆ
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - มีหน่วยงานที่เหมาะสมและต่อเนื่องในการกำกับดูแลภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุที่จะเพิ่มมากขึ้นจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
- ระยะเวลาดำเนินการ : พ.ศ. 2560 - 2561

รูปที่ 8.2.1 – 2 ร่างโครงสร้างหน่วยงานระดับสำนักเพื่อการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

8.2.2 การขับเคลื่อนด้านโครงสร้างทางกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกและยานพาหนะ

การขับเคลื่อนด้านโครงสร้างทางกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกและยานพาหนะ เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุในภาพรวม ประกอบด้วยแผนดำเนินงานและกิจกรรมที่มีความสำคัญต่าง ๆ อาทิ

- 1) การกำหนดมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะให้เป็นที่ยอมรับ
- 2) การปรับปรุงมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะให้มีความสอดคล้องเทคโนโลยี
- 3) แนวทางการขับเคลื่อนต้นแบบบริการภาคขนส่ง
- 4) แนวทางการขับเคลื่อนต้นแบบแบบของยานพาหนะ
- 5) แนวทางการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลสำหรับยานพาหนะ/สิ่งอำนวยความสะดวก

8.2.2.1 การกำหนดมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะให้เป็นที่ยอมรับ

การกำหนดมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะจากการศึกษาครั้งนี้ให้เป็นที่ยอมรับ เริ่มจากการที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกตั้งแต่ขั้นตอนจัดทำร่างมาตรฐาน โดยมีรายละเอียดและวิธีการดังนี้

- แนวทางการดำเนินงาน
 - การเชิญหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องทั้งหมด ทั้งในส่วนของผู้ให้บริการ ผู้ใช้บริการ องค์การคนพิการและผู้สูงอายุ เข้าร่วมการประชุมและนำเสนอร่างมาตรฐานยานพาหนะ ในการประชุมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมพิจารณา

- การจัดประชุมการนำเสนอเพื่อการพิจารณาและกำหนดมาตรฐานร่วมกัน ได้ดำเนินการเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2560 ณ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ดังรูปที่ 8.2.2 – 1 ร่วมพิจารณาร่างมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในยานพาหนะ 3 หมวดแรก ได้แก่
 - รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทการขนส่งประจำทางและไม่ประจำทางตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก
 - รถยนต์สาธารณะและรถยนต์บริการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์
 - รถไฟตามกฎหมายว่าด้วยการจัดวางการรถไฟและทางหลวงโดยสารประจำทาง

รูปที่ 8.2.2 – 1 การสร้างความเข้าใจและดำเนินการพัฒนามาตรฐานร่วมกัน ครั้งที่ 1

- จัดประชุมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม โดยนำเสนอมาตรฐานที่ปรับปรุง แก้ไข 3 หมวดแรกข้างต้น ตามมติการประชุมครั้งที่ 1 และนำเสนอร่างมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะเพิ่มเติม ดังรูปที่ 8.2.2 – 2 เพื่อพิจารณา ได้แก่
 - รถไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย
 - เรือโดยสารตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย
 - อากาศยานขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ
- ผลจากการประชุม ที่ประชุมเห็นชอบและยอมรับร่างมาตรฐานโดยหลักการและมอบหมายให้ปรับปรุงและแก้ไขพัฒนาให้ร่างมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะเป็นมาตรฐานที่ยอมรับจากทุกฝ่ายต่อไป

รูปที่ 8.2.2 – 2 การสร้างความเข้าใจและดำเนินการพัฒนามาตรฐานร่วมกัน ครั้งที่ 2

- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - มาตรฐานสิ่งแวดล้อมสำหรับยานพาหนะประเภทต่าง ๆ สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด ปรับปรุงมาตรฐานฯ ให้มีความเหมาะสมและเห็นชอบร่วมกัน
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
- ระยะเวลาดำเนินการ : อยู่ระหว่างดำเนินการ และพัฒนาร่างมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสำหรับยานพาหนะ พ.ศ. 2559 – 2561

8.2.2.2 การปรับปรุงมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสำหรับยานพาหนะให้มีความสอดคล้องเทคโนโลยี

การปรับปรุงมาตรฐานสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีมีความจำเป็น เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรทบทวนและปรับปรุงมาตรฐานและมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

- แนวทางการดำเนินงาน
 - หน่วยงานภาครัฐควรทบทวนและปรับปรุงมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสำหรับยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต อาทิ อุปกรณ์เกี่ยวกับการชาร์จไฟสำหรับรถยนต์ไฟฟ้า และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - การพิจารณาปรับปรุงมาตรฐานสิ่งแวดล้อมควรดำเนินการในทุก ๆ วงรอบ 10 ปี เพื่อปรับปรุงและจัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับเทคโนโลยี ณ ขณะนั้น

- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกฯ และเทคโนโลยี
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
- ระยะเวลาดำเนินการ : ดำเนินการในวงรอบ 10 ปี ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2570 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2580

8.2.2.3 แนวทางการขับเคลื่อนต้นแบบบริการภาคขนส่ง

การคัดเลือกสถานีดั้งเดิมเพื่อการขับเคลื่อนต้นแบบยานพาหนะสำหรับการทำต้นแบบทดลอง เริ่มจากการพิจารณาการดำเนินงานขับเคลื่อนต้นแบบบริการภาคขนส่งปรับปรุงสถานีดั้งเดิมดังนี้

- แนวทางการดำเนินงาน
 - พิจารณาเลือกต้นแบบบริการภาคขนส่งจากโครงการศึกษาการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ซึ่งกำหนดต้นแบบบริการภาคขนส่ง 5 แห่ง ได้แก่ 1) สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (ถนนบรมราชชนนี) 2) ป้ายหยุดรถโดยสารประจำทางบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ 3) ท่าอากาศยานดอนเมือง 4) สถานีรถไฟความเร็วสูงนครปฐม และ 5) ท่าเรือสะพานพระนั่งเกล้า
 - การดำเนินการปรับปรุงของสถานีดั้งเดิมบริการแต่ละแห่ง มีผลต่อการพิจารณาดำเนินงานในส่วนขับเคลื่อนต้นแบบยานพาหนะให้มีความสอดคล้อง จากตาราง 8.2.2. – 1 พบว่าท่าอากาศยานดอนเมืองจะดำเนินการปรับปรุงคาดการณ์ตามข้อเสนอจะแล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม 2560 ซึ่งสอดคล้องตามแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนต้นแบบสถานีบริการ ของ สนข. และสอดคล้องกับแผนการขับเคลื่อนต้นแบบยานพาหนะที่เลือกต้นแบบยานพาหนะเป็นรถโดยสารประจำทางสาย A4 (สนามบินดอนเมือง – สีลม)
 - ดำเนินการจัดแผนประชาสัมพันธ์ผลการศึกษาจัดทำมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้เห็นการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

ตารางที่ 8.2.2 – 1 สถานะปัจจุบันในการดำเนินการขับเคลื่อนต้นแบบบริการภาคขนส่ง

ต้นแบบบริการภาคขนส่ง	สถานะในปัจจุบัน
(1) สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (ถนนบรมราชชนนี)	● หน่วยงานที่รับผิดชอบ : บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) ● ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน : ปัจจุบันอยู่ระหว่าง บขส. ขอความร่วมมือเจ้าของพื้นที่ บริษัท สิริโปรเจกต์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (ก่อสร้างและบริหารอาคาร) จัดหาเงินลงทุน เพื่อดำเนินการปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับแบบรายละเอียดที่กระทรวงคมนาคม โดย สนข. ออกแบบและส่งมอบให้แล้ว

ตารางที่ 8.2.2 – 1 (ต่อ) สถานะปัจจุบันในการดำเนินงานการขับเคลื่อนต้นแบบบริการภาคขนส่ง

ต้นแบบบริการภาคขนส่ง	สถานะในปัจจุบัน
(2) ป้ายหยุดรถโดยสารประจำทาง บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ	● หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กรุงเทพมหานคร ● ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน : กระทรวงคมนาคม โดย สนข. ได้จัดส่งแบบรายละเอียดการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุให้กรุงเทพมหานคร เรียบร้อยแล้ว แต่ไม่มีการดำเนินการคืบหน้าในทางปฏิบัติ
(3) ท่าอากาศยานดอนเมือง	● หน่วยงานที่รับผิดชอบ : บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ● ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน : คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม 2560 ซึ่งสอดคล้องตามต้นแบบฯ ของ สนข.
(4) สถานีรถไฟความเร็วสูงนครปฐม	● หน่วยงานที่รับผิดชอบ : การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ● ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน : กระทรวงคมนาคม โดย สนข. ได้จัดส่งแบบรายละเอียดการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุให้กรุงเทพมหานคร เรียบร้อยแล้ว ขณะนี้ รฟท. ได้นำแนวทางและต้นแบบดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาออกแบบและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกฯ ในสถานีรถไฟต่าง ๆ แล้ว
(5) ท่าเรือสะพานพระนั่งเกล้า	● หน่วยงานที่รับผิดชอบ : การรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย (รฟม.) ● ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน : รฟม. ได้ปรับแบบให้สอดคล้องตามต้นแบบฯ ของ สนข. แล้ว และคาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2562

- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - การรับรู้ถึงการดำเนินการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมแก่สังคม
 - ความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนการขับเคลื่อนโครงสร้างทางกายภาพกระทรวงคมนาคม
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
- ระยะเวลาดำเนินการ : อยู่ระหว่างดำเนินการ และพัฒนาต้นแบบบริการให้แล้วเสร็จ พ.ศ. 2560

8.2.2.4 แนวทางการขับเคลื่อนต้นแบบของยานพาหนะ

สำหรับการขับเคลื่อนต้นแบบทดลองของยานพาหนะจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนต้นแบบบริการภาคขนส่ง จากผลการคัดเลือกในบทที่ 6 ได้มีการคัดเลือกต้นแบบยานพาหนะประเภทรถโดยสารประจำทาง เนื่องจาก (1) มีความสอดคล้องระหว่างการขับเคลื่อนต้นแบบบริการภาคขนส่งและต้นแบบทดลองของยานพาหนะ (2) จากการสำรวจพบว่าความต้องการใช้งานของคนพิการและผู้สูงอายุมีมากกว่ายานพาหนะประเภทอื่น ๆ และ (3) ความพร้อมของตัวยานพาหนะและหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

- แนวทางการดำเนินงาน
 - การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกตามมาตรฐาน ความสามารถในการใช้งาน และสามารถผลิตและบำรุงรักษาได้ภายในประเทศ
 - การผลิตต้นแบบยานพาหนะโดยวิธีการ 3D Printing ที่เหมาะสมสำหรับรถโดยสารสาย A3

รูปที่ 8.2.2 – 3 รูปตัวอย่างรถโดยสารประจำทางปรับอากาศ

ที่มา : www.facebook.com/Rotmarthai / 24 มิถุนายน 2560

- การขอความอนุเคราะห์เพื่อศึกษารถต้นแบบ โดยได้จัดส่งหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ เข้าพบผู้ที่เกี่ยวข้อง และขออนุญาตนำรถต้นแบบไปใช้สำหรับทดสอบและติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้ออกแบบ จากองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ โดยได้รับการตอบรับและ ความร่วมมือเป็นอย่างดี เมื่อโครงการฯ ได้นำเสนอแบบและรายละเอียดการประมาณราคา ค่าใช้จ่ายการปรับปรุง และได้ทำหนังสือขอความเห็นจากทาง ขสมก. เมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2560 และได้รับหนังสือการตอบรับจากขสมก. เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ.2560 โดย ให้ความเห็นชอบแบบที่เสนอว่าสามารถนำไปใช้กับรถเพื่อบริการคนพิการและผู้สูงอายุได้ โดยรายละเอียดตามหนังสือขอความเห็นในรูปที่ 8.2.2 – 4 และหนังสือตอบรับในรูปที่ 8.2.2 – 5
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - ต้นแบบยานพาหนะที่มีมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถผลิตและใช้ประโยชน์ได้จริง
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร / องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
- ระยะเวลาดำเนินการ : จัดทำต้นแบบทดลองแล้วเสร็จ พ.ศ. 2560 และในช่วง พ.ศ. 2562 – 2567 ดำเนินการพัฒนาสำหรับการติดตั้งในรถโดยสารรุ่นอื่น ๆ ที่กำลังให้บริการในปัจจุบัน

รูปที่ 8.2.2 – 4 หนังสือขอความเห็นแบบต้นแบบยานพาหนะ

	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เลขที่ 1 ซอยฉลองกรุง 1 แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520
ที่ ศธ 0524.15/5181	4 กันยายน 2560
เรื่อง ขออนุญาตพิจารณาการนำไปใช้ประโยชน์	
เรียน ผู้อำนวยการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)	
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบต้นแบบยานพาหนะฯ	
ด้วยสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) ได้ว่าจ้างให้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นที่ปรึกษาโครงการศึกษาจัดทำมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยมีขอบเขตงานส่วนหนึ่งของโครงการคือ การคัดเลือกยานพาหนะ 1 ประเภท จากหมวดยานพาหนะชนิดใดชนิดหนึ่งที่ระบุตามกฎหมายกำหนดลักษณะฯ ปี พ.ศ. 2556 เพื่อเสนอแนะแนวคิดในการออกแบบให้เป็นต้นแบบยานพาหนะเพื่อคนทุกคนที่สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานฯ ที่จัดทำขึ้น และสามารถผลักดันให้เป็นรูปธรรมควบคู่กับต้นแบบบริการภาคขนส่งที่ได้ออกแบบรายละเอียดและประมาณการราคาแล้ว ตามโครงการศึกษาการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการบริการในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ปี พ.ศ. 2557 ของสนข. นั้น ตามที่ที่ปรึกษาได้เข้าหารือและประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 และดำเนินการประสานงานเข้าตรวจวัดรถเมลโดยสารประจำทางรุ่น A4 ของ ขสมก. เมื่อวันที่ 5 และ 11 กรกฎาคม 2560 ที่ผ่านมานั้น มาบัดนี้ ทางโครงการฯ ได้พัฒนาต้นแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในรถโดยสารประจำทางรุ่น A4 ซึ่งประกอบไปด้วยลิฟท์ยกวีลแชร์พร้อมทางลาด พื้นที่ยอดรถวีลแชร์ ป้ายสัญลักษณ์แสดงสิ่งอำนวยความสะดวก ป้ายแสดงสถานีถัดไป ฯลฯ รายละเอียดตามแบบที่แนบมาพร้อมกันนี้ ซึ่งได้พิจารณาออกแบบตามกฎหมายฯ และมาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ทางโครงการฯ ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานของท่านพิจารณาถึงการนำไปใช้ประโยชน์ของต้นแบบดังกล่าว และหากท่านพิจารณาแล้วว่ามีเป็นไปได้ในการนำต้นแบบดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในอนาคตของหน่วยงานของท่าน ขอความกรุณาตอบกลับมายังโครงการฯ อนึ่งหากมีข้อคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติมทางโครงการฯ ยินดีรับข้อเสนอแนะของท่านและโปรดแจ้งกลับมายังโครงการฯ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์หักขอบคุณยิ่ง ขอแสดงความนับถือ (รองศาสตราจารย์ ดร. สมยศ เกียรติวนิชวิไล) ผู้จัดการโครงการฯ สำนักบริหารงานวิจัยและนวัตกรรมพระจอมเกล้าลาดกระบัง โทรศัพท์ 0 2329 8212 – 3 กด 25 โทรสาร 0 2329 8212 – 3 กด 1	

รูปที่ 8.2.2 – 5 หนังสือตอบรับจาก ขสมก.

องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
Bangkok Mass Transit Authority

สำนักงานใหญ่ เลขที่ ๑๓๑ ถนนวัฒนธรรม เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๒๐
โทร. ๐-๒๒๕๖-๐๓๓๙, ๐-๒๒๕๖-๐๗๔๑-๔, ๐-๒๒๕๖-๐๗๕๐-๒ โทรสาร ๐-๒๒๕๗-๒๑๘๙
ที่ ฝร. ๕๐๗ /๒๕๖๐

๑๑ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง การพิจารณารูปแบบการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกผู้พิการบนรถโดยสารประจำทางสาย A๔

เรียน ผู้จัดการโครงการศึกษาจัดทำมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกฯ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมยศ เกียรติวนิชวิไล)

อ้างถึง ๑. หนังสือที่ ศธ ๐๕๒๔/๔๐๒๓๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐
๒. หนังสือที่ ศธ ๐๕๒๔๑๕/๕๑๘๑ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) ได้ว่าจ้างให้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นที่ปรึกษาโครงการศึกษาจัดทำมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยมีขอบเขตงานส่วนหนึ่งของโครงการคือ การคัดเลือกยานพาหนะ ๑ ประเภท จากหมวดยานพาหนะชนิดใดชนิดหนึ่งที่ระบุตามกฎหมายกระทรวงกำหนดลักษณะฯ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อเสนอแนะแนวคิดในการออกแบบให้เป็นต้นแบบยานพาหนะเพื่อคนทุกคนที่สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานฯ ซึ่งที่ปรึกษาโครงการได้ขอแนบโดยสารปรับอากาศยูโร ๕ ยี่ห้อ HINO สาย A๔ เติมน้ำมันจากสถานีบริการน้ำมันเมือง ถึง สถานีหลวง เบอร์ ๑-๔๕๐๑๒ หมายเลขทะเบียน ๐๒-๙๗๙๒ จำนวน ๑ คัน เพื่อมาเป็นรถต้นแบบ โดยดำเนินการปรับสภาพจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ และทางที่ปรึกษาได้ออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในรถโดยสารประจำทาง ซึ่งประกอบไปด้วย ลิฟท์ยกวีลแชร์พร้อมทางลาด พื้นที่จอดรถวีลแชร์ ป้ายสัญลักษณ์แสดงสิ่งอำนวยความสะดวก บ้ายแสดงสถานีถัดไป ฯลฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว นั้น

องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ได้พิจารณาแบบรถดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว เห็นชอบกับการออกแบบรถดังกล่าว ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์สำหรับผู้พิการ ให้ได้รับความสะดวกจากการใช้บริการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร ชัยแก้ว)

รองผู้อำนวยการฝ่ายการเดินรถองค์การ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ

ฝ่ายการเดินรถองค์การ
โทร. โทรสาร ๐ ๒๒๕๕๖๔๑๕

8.2.2.5 แนวทางการติดตามตรวจสอบ และประเมินผล สำหรับยานพาหนะ/สิ่งอำนวยความสะดวก

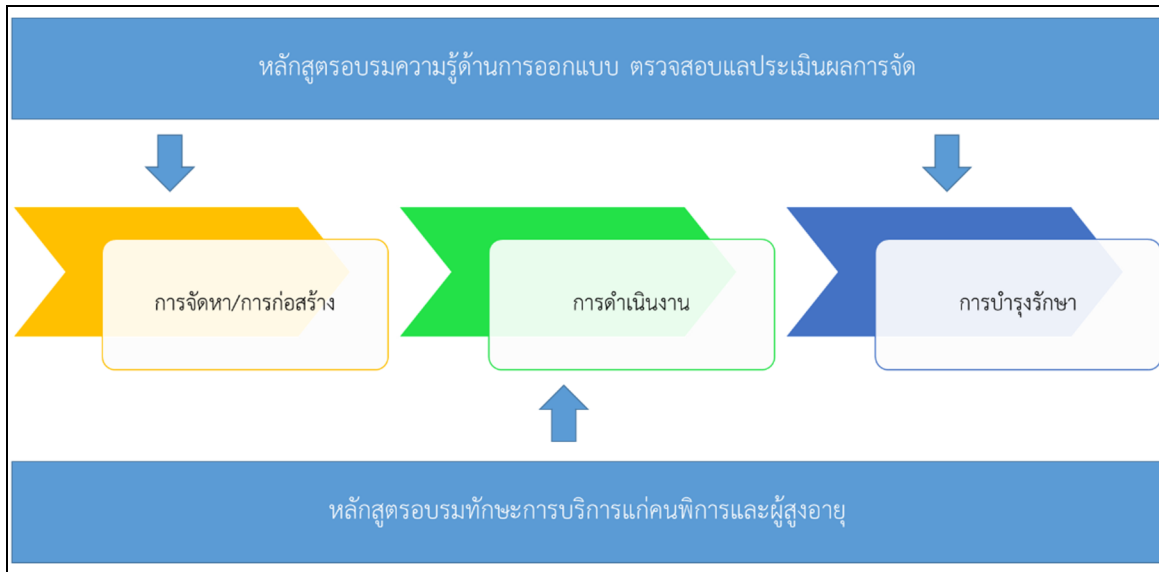
การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลสำหรับยานพาหนะและสิ่งอำนวยความสะดวก จำเป็นต้องได้รับการดำเนินการเนื่องจากการเสื่อมสภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกจากการใช้งาน โดยมีแนวทางและวิธีการดำเนินการดังนี้

- แนวทางการดำเนินงาน
 - หน่วยงานที่กำกับดูแลการจดทะเบียนยานพาหนะต้องจัดเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมทั้งทักษะและความรู้ที่เหมาะสม สำหรับ การตรวจสอบ และประเมินผลยานพาหนะ สิ่งอำนวยความสะดวก
 - การดำเนินการตรวจสอบต้องดำเนินการในทุก ๆ 2 ปี และจะต้องทำรายงานสรุปผลการประเมินมายังหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้แจ้งรายงานต่อกระทรวงคมนาคมเพื่อรับทราบผลการดำเนินการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลยานพาหนะ
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - ยานพาหนะที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ที่เหมาะสมและสามารถใช้งานได้จริงตลอดระยะเวลาการให้บริการ
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : หน่วยงานกำกับดูแลการจดทะเบียนยานพาหนะ เช่น กรมการขนส่งทางบก กรมเจ้าท่า กรมการขนส่งทางบก เป็นต้น
- ระยะเวลาดำเนินการ : วงรอบของการตรวจประเมินกำหนดไว้ที่ทุก ๆ 2 ปี โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลการจดทะเบียนยานพาหนะนั้น ๆ พ.ศ. 2562 – 2578

8.2.3 การขับเคลื่อนด้านการฝึกอบรมบุคลากร

ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าทั้งในส่วนของแนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและต้นแบบยานพาหนะ และแนวทางการขับเคลื่อนต้นแบบบริการภาคขนส่งมีความจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีทักษะความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ โดยรูปที่ 8.2.3 – 1 แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาทักษะบุคลากรและการให้บริการภาคขนส่ง โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนด้านการฝึกอบรมบุคลากร ดังนี้

รูปที่ 8.2.3 – 1 ความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาทักษะบุคลากรและการให้บริการภาคขนส่ง

8.2.3.1 การพัฒนาหลักสูตรการอบรมที่มีความเหมาะสม

กระทรวงคมนาคมพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการอบรมให้แก่บุคลากรในสังกัดกระทรวงคมนาคม โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

- แนวทางการดำเนินงาน
 - สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรได้จัดกิจกรรมอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของบุคลากรในสังกัดกระทรวงให้มีความพร้อมต่อการดำเนินงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
 - หลักสูตรการออกแบบตรวจสอบและประเมินผลฯ การออกแบบ/ตรวจสอบ (รวมถึงข้อควรคำนึงถึงในการออกแบบและการจัดทำขอบเขตการดำเนินงาน) การดำเนินงาน การบำรุงรักษา (ซึ่งจะเป็นการตรวจประเมินมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และสภาพความพร้อมใช้งาน)
 - หลักสูตรการให้การให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ (ครอบคลุมทักษะการให้บริการที่ตรงตามความต้องการของคนพิการแต่ละประเภท) การให้ความช่วยเหลือ (ถูกหลักตามวิชาการ)
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - การพัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสม และเป็นหลักสูตรที่ใช้ในการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร และผลิตบุคลากรที่มีทักษะ
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
- ระยะเวลาดำเนินการ : ดำเนินการอบรม รุ่นที่ 1 แล้วเสร็จในโครงการ พ.ศ. 2560

8.2.3.2 การฝึกอบรมให้กับบุคลากรของกระทรวงคมนาคม

การฝึกอบรมให้กับบุคลากรของกระทรวงคมนาคมอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจาก (1) เตรียมความพร้อมต่อการรองรับความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสังคมผู้สูงอายุ (2) เพิ่มความรู้เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอตามเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น (3) บุคลากรในสังกัดกระทรวงคมนาคมมีการเปลี่ยนแปลงภารกิจหน้าที่และมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ทำงาน ดังนั้นหากไม่มีการอบรมอยู่เป็นระยะ ๆ จะทำให้ขาดบุคลากรที่มีทักษะเพียงพอมาดูแลงานดังกล่าวได้ โดยมีแผนการดำเนินงานดังนี้

- แนวทางการดำเนินงาน
 - แผนการขับเคลื่อนด้านการฝึกอบรมบุคลากรของกระทรวงคมนาคม แบ่งการอบรมบุคลากร 3 เรื่อง ได้แก่ 1) การอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบประเมินผลสำหรับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก 2) การอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบ ประเมินผล สำหรับยานพาหนะและสิ่งอำนวยความสะดวก 3) การอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ
 - ดำเนินการอบรมหลักสูตรให้บุคลากรในทุกปี และมีจำนวนไม่น้อยกว่า 50 คน ต่อหลักสูตร เพื่อผลิตบุคลากรให้เพียงพอและเพิ่มทักษะและความรู้ที่เหมาะสม
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - บุคลากรและเจ้าหน้าที่มีทักษะความรู้อย่างสอดคล้องถูกหลักวิชาการและกฎหมาย
 - บุคลากรมีเจตคติที่ดีในการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
- ระยะเวลาดำเนินการ : ดำเนินการอบรมหลักสูตร ปีละ 1 ครั้ง โดยในปี พ.ศ. 2560 – 2561 กำหนดให้เป็นแผนระยะเร่งด่วน โดยจัดให้มีการอบรมและผลิตบุคลากรด้านการบริการปีละ 100 – 150 คนและบุคลากรด้านการออกแบบ ตรวจสอบประเมินผลปีละ 50 – 60 คน หลังจากปี พ.ศ. 2562 – 2578 จึงจัดอบรมตามความเหมาะสมต่อไป

8.2.3.3 การเพิ่มความรู้ให้กับผู้ได้รับใบอนุญาตของภาคเอกชน

การสนับสนุนผู้ประกอบการด้านการขนส่งและจราจร และเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่เหมาะสม โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

- แนวทางการดำเนินงาน
 - ภาคเอกชนผู้ประกอบการด้านการขนส่งและจราจร ควรดำเนินการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับด้านการจัดให้มีบริการอาคารสถานที่ ยานพาหนะ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐาน ซึ่งกระทรวงคมนาคมได้จัดทำขึ้นและสอดคล้องกับกฎกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยควรให้ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบการผ่านหลักสูตรการอบรมดังกล่าวข้างต้นด้วย
 - ควรดำเนินการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการอบรมทักษะการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุกับผู้ดำเนินการ เพื่อให้มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก และความสามารถในการให้บริการที่มีความจำเป็น
 - หน่วยงานและผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับใบประกาศเพื่อรับรองมาตรฐานในยานพาหนะนั้น ๆ และการรับรองทักษะการให้บริการ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันของประเทศ
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - ภาคเอกชนทั้งผู้ประกอบการและผู้ดำเนินงานตระหนักถึงความสำคัญของการรองรับและให้บริการแก่กลุ่มคนทุกคน
 - เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนมีทักษะความรู้อย่างสอดคล้องถูกหลักวิชาการและกฎหมาย
 - เจ้าหน้าที่มีเจตคติที่ดีในการให้บริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : หน่วยงานที่มีหน้าที่ออกใบอนุญาตประกอบการ และใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะ
- ระยะเวลาดำเนินการ : ดำเนินการตลอดระยะเวลาภายหลังที่กฎหมายที่บังคับใช้ พ.ศ. 2562 – 2578

8.2.4 การขับเคลื่อนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

การศึกษาพัฒนา และนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ การขับเคลื่อนในส่วนนี้ที่จะเสนอเฉพาะเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสม และเสนอให้เป็นนวัตกรรมที่จำเป็นต้องศึกษาและพัฒนาต่อไป

8.2.4.1 การทำเว็บไซต์มาตรฐาน นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง

การทำ Web Standards ตามมาตรฐาน Web Accessibility ของ World Wide Web Consortium (W3C) ที่เป็นองค์ระหว่างประเทศที่ทำงานด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเว็บเป็นลักษณะของเว็บไซต์ที่สร้างขึ้นเพื่อให้คนทั่วไปและคนพิการและผู้สูงอายุสามารถใช้งานเว็บได้

- ประโยชน์ในการทำ Web Standards ตามมาตรฐาน W3C
 - ผู้ใช้งานสามารถเข้าใช้งานได้สะดวกแม้จะใช้เบราว์เซอร์ที่แตกต่างจากเบราว์เซอร์ทั่ว ๆ ไป เช่น คนพิการทางการเห็นใช้เบราว์เซอร์เบรลล์ หรือ Braille Display คนที่ใช้อุปกรณ์พกพาต่าง ๆ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุสามารถใช้งานเว็บไซต์นี้เพื่อเข้าถึงข้อมูลการเดินทาง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างกันได้
 - ความเสถียรภาพของข้อมูลหรือเนื้อหาต่าง ๆ ที่ออกแบบและจัดทำเว็บไซต์ตามมาตรฐานสามารถใช้งานได้แม้ใช้กับเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือการใช้งานผ่านแอปพลิเคชัน
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงคมนาคม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- ระยะเวลาดำเนินการ : ดำเนินการตลอดระยะเวลาของแผน พ.ศ. 2560 - 2578

8.2.4.2 Mobile Application สำหรับการวางแผนการเดินทางสำหรับคนพิการและทุกคน

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการและผู้สูงอายุ ให้สามารถใช้ชีวิตประจำวันเช่นเดียวกับคนทั่วไป จึงต้องพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่ออำนวยความสะดวกในการบริการภาคขนส่ง โดยเสนอให้สนับสนุนบริการด้านข้อมูลการเดินทางแก่คนพิการและผู้สูงอายุ อาทิ วิธีการเดินทางเข้าสถานีที่คนพิการและผู้สูงอายุสามารถใช้ได้ (Barrier Free Route) เส้นทางบริการและตารางเวลาในการบริการ เป็นต้น

- ประโยชน์ในการทำ Mobile Application
 - คนพิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลการให้บริการภาคขนส่ง ทำให้ได้รับข้อมูลการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามบริเวณจุดต่าง ๆ ได้
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงคมนาคม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- ระยะเวลาดำเนินการ : ดำเนินการและพัฒนาตลอดระยะเวลาของแผน พ.ศ. 2560-2578

8.2.4.3 ระบบนำทางที่มีเซ็นเซอร์แม่เหล็กและใช้กับไม้เท้าสำหรับคนพิการทางการเห็น

เพื่ออำนวยความสะดวกคนพิการทางการเห็นให้สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป มีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบนำทางเซ็นเซอร์แม่เหล็ก ด้วยการส่งเคราะห์สารแม่เหล็กเคลือบผิวทางเดิน และติดแถบแม่เหล็กที่ปลายไม้เท้าส่งสัญญาณเมื่อพบสิ่งกีดขวาง

- ประโยชน์ในการทำระบบนำทางเซ็นเซอร์แม่เหล็ก
 - ช่วยนำทางให้กับผู้พิการเดินทางได้สะดวกและคนทั่วไปที่ใช้ทางเดินร่วมกันไม่ต้องสะดุดกับพื้นผิวที่ไม่เรียบ
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงคมนาคม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- ระยะเวลาดำเนินการ : ดำเนินการ พ.ศ. 2560 – 2561

8.2.4.4 ทางลาดพกพาสำหรับนำวีลแชร์ (Wheel Chair) ขึ้น – ลงยานพาหนะ

ทางลาดพกพาเป็นอีกหนึ่งเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรได้รับการพิจารณาเพื่อใช้เป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับเจ้าหน้าที่ให้บริการภาคขนส่ง เนื่องจากมีขนาดเล็กสามารถพกพาได้ และต้องออกแบบโดยวัสดุคงทนแข็งแรงและมีน้ำหนักเบา

- ประโยชน์ในการทำทางลาดพกพาสำหรับนำวีลแชร์ (Wheel Chair) ขึ้น – ลงยานพาหนะ
 - สามารถนำมาใช้แทนทางลาด ขึ้น – ลงในยานพาหนะประเภทต่าง ๆ
 - ความสะดวกในการติดตั้งและใช้งาน
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กระทรวงคมนาคม
- ระยะเวลาดำเนินการ : ดำเนินการ พ.ศ. 2560 – 2561

8.2.4.5 การพัฒนาสมรรถการเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง

การพัฒนาสมรรถการสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการเป็นเทคโนโลยีที่มีประโยชน์ต่อคนพิการและผู้สูงอายุโดยตรง อาทิเช่น การใช้บัตรสมรรถการที่เสาสัญญาณไฟข้ามถนนเพื่อห้วงเวลากรณีการเดินทางข้ามของถนนของคนพิการและผู้สูงอายุ การบรรจุข้อมูลความต้องการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ของผู้ถือบัตรนั้น เมื่อมีการนำบัตรมาใช้บริการภาคขนส่ง สมรรถการจะช่วยให้อายุที่จำเป็นแก่เจ้าหน้าที่เพื่อเตรียมการให้ความช่วยเหลือในกรณีต่าง ๆ

- ประโยชน์ในการทำสมรรถการ
 - บรรจุข้อมูลความต้องการความช่วยเหลือต่าง ๆ เกี่ยวกับคนพิการและผู้สูงอายุ
 - สามารถพัฒนาต่อยอดไปยังการเชื่อมข้อมูลด้านอื่น ๆ ในอนาคต
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ กระทรวงคมนาคม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- ระยะเวลาดำเนินการ : ดำเนินการ พ.ศ. 2560 – 2561

8.2.4.6 การส่งเสริมให้ภาคเอกชนได้รับสิทธิการลดหย่อนภาษี

การลดหย่อนภาษี จัดเป็นนโยบายด้านภาษีที่เป็นแนวทางขับเคลื่อนมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกด้านแหล่งเงินทุนและเงินสนับสนุนการดำเนินงานจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการภาคขนส่งที่มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ เนื่องจากเป็นการกำหนดแนวทางร่วมกันระหว่างรัฐและเอกชนในการพัฒนาและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการภาคขนส่ง ซึ่งต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์และไม่เป็นการผลักภาระไปไว้ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อาทิ ภาคเอกชนที่ปรับปรุงให้รถโดยสารมีทางลาดขึ้นและลงสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้เป็นต้น

- ประโยชน์ในการทำ
 - การกระตุ้นภาคเอกชนดำเนินการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ลดการใช้เงินอุดหนุนภาครัฐในการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ กระทรวงคมนาคม และกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง
- ระยะเวลาดำเนินการ : พ.ศ. 2560 – 2578

ในส่วนความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนด้านเทคโนโลยี สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร ได้หารือการนำเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกมาประยุกต์ใช้ในการเดินทางสำหรับคนพิการ และผู้สูงอายุร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2560 โดยการหารือในประเด็นเพื่อสร้างองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ สนข. ที่เกี่ยวข้องและใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาระบบขนส่งและจราจร รวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานต่อไป โดยมีรายละเอียดเทคโนโลยีดังนี้

- TTRS หรือระบบการถ่ายทอดการสื่อสาร (Thai Telecommunication Relay Service) เป็นบริการที่ช่วยคนพิการทางการได้ยินให้สามารถสื่อสารกับคนปกติ และเป็นบริการแปลภาษา มือให้คนพิการทางการได้ยิน
- Mobile Application
 - แอปพลิเคชัน SQR คือ บาร์โค้ดสองมิติของภาษามือ สำหรับคนพิการทางการได้ยิน เป็นการจัดทำข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบ QR Code
 - แอปพลิเคชัน SafeMate เป็นระบบประเมินพฤติกรรมการขับขี่ด้วย Smartphone มีระบบติดตามตำแหน่งขณะเดินทาง สามารถแชร์ที่อยู่หรือลิงค์สำหรับติดตามตำแหน่งขณะเดินทาง โดยดูตำแหน่งจาก Web Browser

ผลการหารือแลกเปลี่ยนความเห็น อาทิ การเตรียมความพร้อมในระบบขนส่งสาธารณะสำหรับทุกคนรวมถึงคนพิการและผู้สูงอายุ แนวทางการแก้ปัญหาการติดต่อสื่อสารที่เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้คนพิการและผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าใช้บริการในระบบขนส่ง โดยมีข้อเสนอแนะในการจัดให้มีเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารที่ออกแบบสำหรับทุกคนและมีข้อมูลที่บูรณาการร่วมกันให้คนพิการและผู้สูงอายุสามารถใช้และเข้าถึงข้อมูลการเดินทางได้

8.3 สรุปข้อเสนอแนะ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ประกอบด้วยข้อเสนอแนะในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการภาคการขนส่ง ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและข้อกำหนด 2) ด้านการพัฒนาโครงสร้างกายภาพของสถานที่ให้บริการภาคขนส่ง 3) ด้านการพัฒนาบุคลากรที่ออกแบบและให้บริการ และ 4) ด้านนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุในการบริการภาคขนส่ง

ในโครงการศึกษาครั้งนี้ สนช. ได้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยมีผลลัพธ์เป็นมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ต้นแบบยานพาหนะ และหลักสูตร รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการและการขับเคลื่อนเป็นรูปธรรม เพื่อบูรณาการแผนงานโครงการฯ ภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพบริการในภาคขนส่งด้านการพัฒนาโครงสร้างทางกายภาพหมวดยานพาหนะ และในด้านการพัฒนาบุคลากรในบริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ